

Öğretmen Adaylarının Yurt Dışı Hareketlilik Hakkındaki Görüşleri

Opinions of Education Faculty Students on International Mobility

Fırat Kılavuz¹, Tuğba Yanpar Yelken^{2*}

¹Niğde Merkez İmam Hatip Ortaokulu, 51100 Merkez, Niğde. ²Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 33110 Merkez, Mersin.

Orcid: F. Kılavuz (0000-0003-3420-0580), T. Yanpar Yelken (0000-0002-0800-4802)

Özet: Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının yurt dışı hareketlilik hakkındaki düşüncelerini araştırmaktır. Bu amaçla bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim araştırma deseni kullanılmış ve Ömer Halisdemir Üniversitesi'nde öğrenim gören 92 öğretmen adayına açık uçlu sorulardan oluşan bir yarı yapılandırılmış soru formu uygulanmıştır. Sonuçlar öğretmen adaylarının büyük bir bölümünün yurt dışına hareketlilik amacıyla gitmek istediklerini ortaya çıkarmıştır. Öğretmen adayları hareketlilik amaçlarını ise farklı kültür ve mekânları tanımak, yabancı dil öğrenmek, kendilerini geliştirmek ve yeni insanlarla tanışmak olarak ifade etmişlerdir. Hareketlilik yapmak istemeyen öğretmen adayları ise yabancı dil bilmemeyi, maddi yetersizliği ve aileden uzak kalmayı neden olarak göstermişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları yurt dışı hareketliliğin kendilerine en çok yabancı dil konusunda katkısının olacağını ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular ışığında hareketlilik ve öğretmen adaylarına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hareketlilik; Erasmus; Öğretmen adayları

Abstract: The purpose of this trip is to visit the students abroad. For this purpose, in this study, a phenomenological research design from qualitative research was applied and a semi-educational question formula consisting of questions explained to 92 teacher candidates studying at Ömer Halisdemir University. The results revealed that most of the teacher candidates want to go abroad for mobility. The pre-service teachers expressed their aims of mobility as getting to know different cultures and places, learning a foreign language, improving themselves and meeting new people. The pre-service teachers who do not want to be mobile cited not knowing a foreign language, financial inadequacy and being away from the family as reasons. In addition, pre-service teachers stated that mobility abroad will contribute to them the most in foreign language. In the light of the findings, suggestions were made for mobility and teacher candidates.

Key words: mobility, Erasmus, preservice teachers

I. Giriş

Gelişmiş ülkeler nitelikli insan gücünü rahatça karşılayabildikleri için bilim ve teknolojide ilerleme kaydetmişlerdir. Bilim ve teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte eğitimin işlevi küresel olarak sorgulanmaya başlamıştır. Günümüzde eğitim sistemleri dışa açık olduğunda bilim ve teknolojinin beklentilerini karşılayabilir hale gelmiştir. İçerik kapalı bir toplumun nitelikli insan gücünü karşılamada yetersiz kalacağı göz önünde bulundurulduğunda, farklı ülkelerde yapılan çalışmaları değişim programları aracılığıyla takip etmek ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan, üniversite öğrencilerinin lisans eğitimleri sırasında farklı ülkelerdeki bilimsel ve teknolojik değişimleri takip etmek ve kültürel çeşitliliği aktarmak amacıyla Erasmus kapsamında değişim programları uygu-

lanmaktadır (European Commission, 2017).

Küreselleşen dünyada ülkeler bazı alanlarda rekabete girerken, bazı alanlarda da işbirliği yapmaktadır. İşbirliği ticari, sosyal, kültürel alanlarda olabileceği gibi eğitim alanında da olabilmektedir. Eğitim alanında işbirliğinin temel altyapısını Avrupa Vatandaşlığı kavramı oluşturmaktadır (Türkoğlu, 2005). Avrupa Birliği, Avrupa Vatandaşlığı kavramını geliştirmek ve öğrencilerin değişik kültürleri tanıyabilmesi öğrenci hareketliliği programını yürütmektedir. Hareketlilik programlarının öğrencilere ekonomik, kültürel ve sosyal alanlar üzere birçok alanda fayda sağladığı söylenebilir. Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018)' a göre 2018 yılında 50 ülkeye 3 bin 550 resmi burslu öğrenci gönderildi. Yurt dışına lisansüstü eğitim için 13 bin 249 aday başvururken bu adaylardan

* İletişim Yazarı / Corresponding author. Eposta/Email : tyanpar@mersin.edu.tr

Geliş Tarihi / Received Date: 09.02.2022 — Kabul Tarihi / Accepted Date: 03.03.2022

doi: 10.32329/uad.1070290

1510'u başarılı olmuştur. Öğretmenlik mesleğini seçen öğrenciler yurt dışında gördükleri iyi uygulamaları kendi ülkelerinde öğretim süreçlerinde uygulayarak eğitimin amacı olan nitelikli bireyler yetiştirme de rol model olabilecekleri için bu araştırma da öğretmenlik mesleğini tercih eden öğrencilerin hareketlilik hakkındaki düşünceleri araştırmak amaçlanmaktadır.

Bu bakımdan öğrenci hareketliliği araştırmacıların ilgisini çekmiş ve araştırılan bir konu haline gelmiştir. Bu kapsamda, pek çok sayıda araştırmacı öğretmen adaylarının hareketliliğe ilişkin tutumları ve düşünceleri incelemiştir. Örneğin, Saban, Çenberci ve Çenberci (2019) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin hareketlilik hakkında farkındalıklarının çok düşük olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Ayrıca cinsiyet dışında tüm değişkenler açısından hareketlilik hakkındaki tutumlarının farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer araştırmada, Aslan ve Jacobs (2014) öğrencilerin hareketlilik yapmaktaki asıl amaçlarının yabancı bir dil öğrenme ve farklı bir kültür deneyimlemek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmacılar elde ettikleri sonuçlar ışığında öğrenciler açısından hareketliliğin amacına ulaştığını ve ortaya iyi sonuçlar çıktığını belirtmişlerdir. Ünal (2016) öğretim elemanları ve üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada akademik düzeyi yüksek öğrencilerin hareketlilik isteklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin hareketlilik hakkında isteklerinin fazla olmasına rağmen, farkındalıklarının, ilgi ve bilgilendirme düzeylerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Özdem (2013) öğrencilerin hareketlilikte kendilerine en faydalı gördükleri şeyin yaşadıkları kültür deneyimi olduğunu belirtmiştir. Arslan (2013) yurt dışı hareketliliğe katılan öğrencilerin görüşlerini incelemiştir. Sonuçlar hareketlilik deneyimlerini yurt dışı deneyim yaşama, diğer kültürleri tanıma, kişisel gelişim, çokkültürlülük bakışlarına katkı olarak ifade ettiklerini ortaya çıkarmıştır. Aktan ve Sarı (2010) Erasmus hareketliliğine katılan öğrencilerin görüşlerini incelemiştir. Elde ettikleri sonuçlar öğrencilerin erasmus programından genel olarak memnun oldukları ve hareketliliği önemli bir fırsat olarak gördüklerini ortaya çıkarmıştır. Özdem (2013) Erasmus programı ile yurt dışına öğrenim görmek için giden öğrencilerin programa ilişkin görüşlerini değerlendirmiştir. Sonuçlar öğrenciler gittikleri üniversitelerde en çok sağlık, beslenme, barınma, sosyal, kültürel, sportif, güvenlik ve temizlik hizmetleriyle ilgili olarak öğrencilerin en çok güvenlik ve temizlik hizmetlerinden, en az ise barınma hizmetlerinin kalitesinden memnun kaldıklarını ortaya çıkarmıştır. Öğretmen adaylarının hareketlilikle ilgili görüş ve düşüncelerini inceleyen araştırmaların sayısı çok azdır. Yapılan araştırma hareketlilik deneyimi bulunmayan öğrenciler üzerine yapıldığı için diğer çalışmalardan

ayrılmaktadır. Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının yurt dışı hareketlilik hakkındaki görüşlerini incelemektir. Araştırmanın amacına uygun olarak alt problemler aşağıdaki gibidir.

Alt problemler:

- Öğretmen adaylarının yurt dışı hareketlilik yapma konusunda düşünceleri nelerdir?
- Öğretmen adaylarının yurt dışında alacakları eğitimin etkileri konusundaki görüşleri nelerdir?
- Öğretmen adaylarının yurt dışında hareketlilik yapmama nedenleri hakkındaki görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir?

2. Yöntem

Bu araştırmada öğretmen adaylarının yurt dışı hareketlilik hakkındaki düşüncelerini ve görüşlerini bütüncül ve derinlemesine bakış açısıyla incelemek için nitel araştırma desenlerinden olgu bilim araştırma deseni kullanılmıştır. Meriam (1998) nitel araştırmayı içinde bulunduğu durumu anlama çalışması olarak tanımlamaktadır. Nitel araştırma ile içinde bulunulan durumlar hakkında araştırmacının gözünden değil katılımcıların gözünden bakış açısı elde edilir. Meriam (1998) nitel araştırmanın birinci amacını insanların kendi dünyalarını nasıl anlamlandırdıklarını ortaya çıkarmak olarak ifade etmiştir. Meriam (1998) nitel araştırmada verilerin gözlem, görüşme ve belge analizi yöntemiyle toplandığını belirtmiştir. Olgu bilim araştırması incelemek istenen olgu ile ilgili bilgiler elde etmek için bireylerin deneyimlerinden yararlanan bir araştırma yöntemidir (Kocabıyık,2016).Olgu bilim araştırma deseni kullanılan bu çalışmada 92 öğretmen adayına araştırmacının geliştirdiği açık uçlu sorulardan oluşan açık uçlu bir soru formu uygulanmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını Niğde Ömer Halisdemir Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 92 öğretmen aday oluşturmaktadır. Katılımcılar uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Örnekleme öğretmenin kolay ulaşması ve uygulama yapabilecek bir grup olması nedeniyle uygun örneklem yöntemi ile belirlenmiştir (Gurbetoğlu, 2018). Öğretmen adayları Türkçe, fen bilgisi, müzik ve okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmektedirler. Katılımcıların 16'sı erkek, 76'sı kadındır.

Tablo 1'de çalışmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Kadın	76	%82
Erkek	16	%18

Tablo 1'e bakıldığı zaman katılımcıların çoğunun kadın olduğu görülebilir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Katılımcılardan açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış bir soru formu cevaplamaları istenmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış soru formunun ilk bölümünde kişisel bilgilere ilişkin maddeler yer alırken ikinci bölümünde ise öğretmen adaylarının hareketlilik hakkında cevap vereceği açık uçlu sorular yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış soru formunun ilk bölümünde yaş, cinsiyet, okuduğu bölüm gibi kişisel bilgiler yer alırken, ikinci bölümde yurt dışına hareketlilik yapmak isteyip istemediği, yurt dışında alacağı eğitimin kendisine neler katabileceği, yurt dışına hareketlilik kapsamında gidememe sebepleri, yurt dışına hareketlilik kapsamında gidilse hangi sorunlarla karşılaşabileceğine yönelik açık uçlu sorular yer almaktadır. Yarı Yapılandırılmış soru formunun uygunluğu konusunda altı uzmanın görüşü alınmıştır. Bu uzmanlardan dördünü eğitim programları bilim dalında doktora öğrencileri oluştururken diğer ikisi eğitim programları ve öğretimi alanında öğretim üyesi olarak görev yapan uzmanlar oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi araştırmanın özüne ilişkin kalıpları, temaları, önyargıları belirlemek için verilerin detaylı ve sistemli bir şekilde incelenmesi ve yorumlanmasıdır (Baltacı, 2019). Araştırmada açık uçlu sorulardan elde edilen kodlar daha sonra frekans açısından değerlendirilerek ortalamalar ve yüzdeler belirlenmiştir. Elde edilen bu değerler tablolar aracılığıyla sunulmuştur. Araştırmanın güvenilirliğini artırmak için elde edilen verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçeve ve varsayımlara ayrıntılı bir biçimde yer verilmiştir. Verileri kodlanmasında birden fazla uzmandan yardım alınarak kodlamalar karşılaştırılmış ve uzmanlar arasındaki uyum oranı belirlenmiştir. Bu oran, Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılarak hesaplanmıştır. (Güvenirlik Formülü: Görüş Birliği/Görüş Birliği+ Görüş Ayrılığı). Uzmanlar arasında uyum yüzdesi yarı yapılandırılmış soru formunda sorulan dört tane açık uçlu soruların her biri için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Sorulan açık uçlu soruların yüzdeleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Verilerin Kodlanmasında Görev Alan Uzmanlar Arasındaki Uyum Yüzdeleri

Soru Numarası	Uyum Yüzdesi
1. Soru	%91
2. Soru	%90
3. Soru	%92
4. Soru	%89

Tablo 2'den görüleceği verileri analiz eden uzmanlar arasındaki uyum yüzdeleri %70 üzerindedir. Bu itibarla verilerin analizinin güvenilir olduğu kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994)

3. Bulgular

Bulgular ana problem altında belirtilen alt problemlere uygun olarak üç gruba ayrılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının hareketlilik hakkında görüşleri analiz edilmiş ve verilen cevaplar istatistiki verilere dönüştürülerek tablolar halinde sunulmuştur.

3.1. "Öğretmen adaylarının yurt dışı hareketlilik yapma konusunda düşünceleri nelerdir?" Alt Problemine İlişkin Bulgular

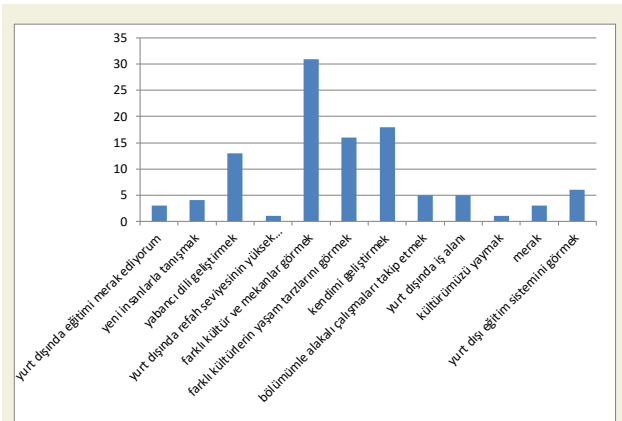
Tablo 3'te öğretmen adaylarının yurt dışına eğitim görmek için hareketlilik yapmak isteyip istemedikleri hakkındaki görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının yurt dışı eğitim hareketliliği yapmayı isteyip istemedikleri hakkındaki görüşleri

Hareketlilik yapmak isteniliyor mu?	Sayı	Yüzde
Evet	78	%85
Hayır	14	%15

Tablo 3'ten anlaşılacağı üzere öğretmen adaylarının %85'i hareketlilik yapmak istediklerini belirtirken, geri kalan %15'i ise hareketlilik yapmak istemediklerini belirtmişlerdir.

Şekil 1'de yurt dışına hareketlilik yapmak isteyen öğretmen adaylarının gerekçeleri hakkında bulgular yer almaktadır.

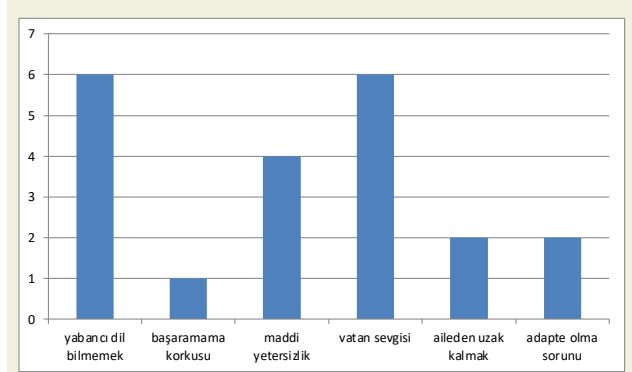
Şekil 1. Yurt dışına hareketlilik yapmak isteyen öğretmen adaylarının gerekçeleri

Şekil 1'den anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının hareketliliği tercih etmesinin birinci nedeninin farklı kültür ve mekânlar görme isteği (%29) olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla kendini geliştirme isteği (%17) ve farklı kültürlerin yaşam tarzlarını görme isteği (%15) gelmektedir.

Öğretmen adayları hareketlilik yapma isteklerini 'Türk

kültüründen farklı kültürler görürüm”, “*kendimi bireysel olarak geliştiririm*” ve “*diğer ülkelerdeki insanların yaşam biçimlerini görmek istiyorum*” ifadeleriyle belirtmişlerdir.

Şekil 2’de yurt dışına hareketlilik yapmak istemeyen öğretmen adaylarının gerekçeleri yer almaktadır.

Şekil 2. Yurt dışına hareketlilik yapmak istemeyen öğretmen adaylarının gerekçeleri

Şekil 2’den anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının hareketliliği tercih etmesinin birinci nedenlerinin “yabancı dil bilmemek” (%28) ve “vatan sevgisi” (%28) olduğu görülmüştür. Daha sonra sırasıyla “ekonomik yetersizlik” (%18) ve “aileden uzak kalma” (%14) gelmektedir.

Öğretmen adaylarının hareketlilik yapmak istememelerini “*Türkçe’den başka dil bilmiyorum*”, “*Türkiye’yi seviyorum ve ayrılmak istemiyorum*” ve “*ailemin bunu karşılayacak maddi durumu yok*” gibi cümlelerle ifade etmişlerdir.

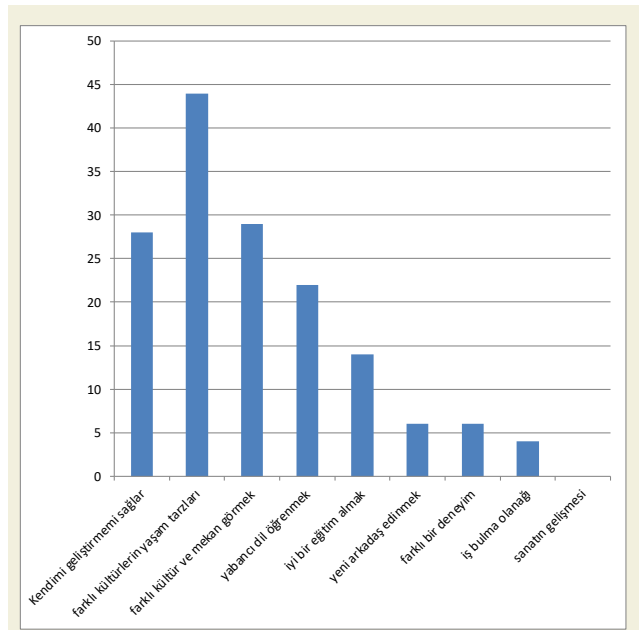
Şekil 3’te öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik hakkında olumlu düşüncelerinin yer aldığı bulgular yer almaktadır.

Şekil 3’ten anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının hareketlilik hakkında olumlu düşüncelerinin birinci nedenini 44 kişi ile “farklı kültürlerin yaşam tarzları” ifadesi olduğu görülmektedir. bu ifadeyi sırasıyla 29 kişi ile “farklı kültür ve mekanlar görmek”, 28 kişi ile kendimi geliştiririm ve 22 kişi ile “yabancı dil öğrenirim” ifadeleri takip etmektedir.

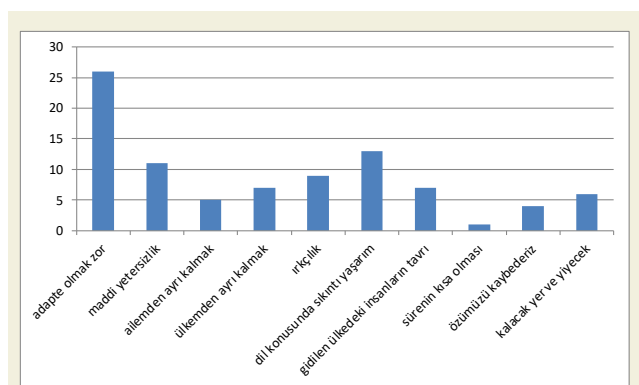
Öğretmen adaylarının hareketlilik yapma ile ilgili olumlu düşüncelerini “*yabancı kültürlerin yaşam tarzlarını görmek istiyorum*”, “*televizyonda gördüğüm mekânları canlı bir şekilde görmek istiyorum*”, “*kendimi gerçekleştirmem için farklı kültürlerle temas halinde olmam gerekir*” ifadelerle açıklamışlardır.

Şekil 4’te Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik hakkında olumsuz düşünceleri yer almaktadır.

Şekil 4’ten anlaşılacağı üzere, Öğretmen adaylarının hareketlilik hakkında olumsuz düşüncelerinin birinci nedenini 26 kişiyle “adapte olmak zor” ifadesi olduğu

Şekil 3. Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik hakkında olumlu düşünceleri

Şekil 4. Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik hakkında olumsuz düşünceleri

görülmemektedir. Bu ifadeyi sırasıyla 13 kişi ile “dil sorunu yaşarım”, 11 kişi ile “maddi yetersizlikler” ve 9 kişi ile “ırkçılık” ifadeleri takip etmektedir.

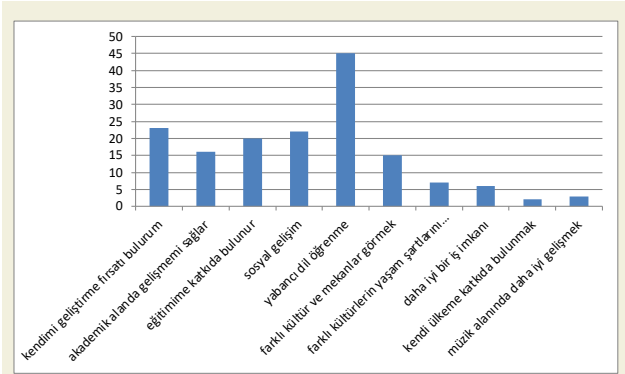
Öğretmen adaylarının hareketlilik hakkında olumsuz düşüncelerini “*yabancı bir kültüre adapte olmak çok zor*”, “*dil bilmiyorum insanlarla iletişim kuramam*”, “*ailemin maddi durumu hareketliliği karşılayacak düzeyde değil*” gibi cümlelerle ifade etmişlerdir.

3.2. Öğretmen adaylarının yurt dışında alacakları eğitimin etkileri konusundaki görüşleri nelerdir? Alt Problemine Ait Bulgular

Şekil 5’te Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında alacakları eğitimin kendilerine katkıları hakkındaki görüşleri yer almaktadır.

Şekil 5’ten anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının yapacakları hareketliliğin kendilerine en fazla “yabancı dil gelişimine” katkıda bulunacağını düşünmektedirler. Bu

bulguyu sırasıyla “kendimi geliştirme fırsatı bulurum”, “sosyal gelişim”, “eğitime katkıda bulunur”, “akademik alanda gelişim sağlarım” ve “farklı kültür ve mekân görürüm” gibi ifadeler takip etmektedir.

Şekil 5. Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında alacakları eğitimin kendilerine katkıları hakkındaki görüşleri

Öğretmen adaylarının yurt dışında alacakları eğitimin kendilerine olan etkilerini “yabancı dili öğrenmenin en iyi yolu o ortamda yaşamaktır”, “iletişim kurma becerilerim artar” ve “kendimi gerçekleştiririm” gibi cümlelerle ifade etmişlerdir.

3.3. Öğretmen adaylarının yurt dışında hareketlilik yapmama nedenleri hakkındaki görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir? Alt Problemine İlişkin Bulgular

Şekil 6’da Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmeme sebepleri yer almaktadır

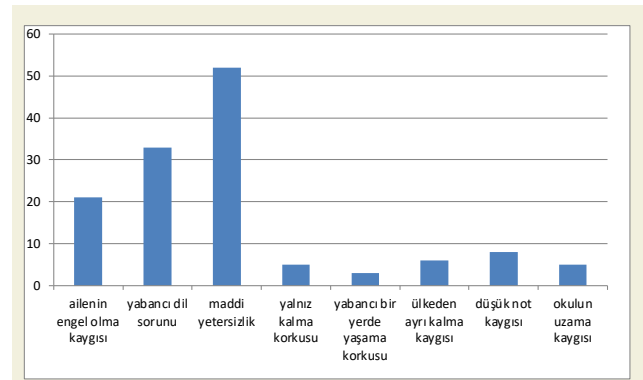
Şekil 6’dan anlaşılacağı üzere Öğretmen adaylarının hareketlilik kapsamında eğitim almamasının başlıca sebebi olarak “maddi yetersizlik” (%41) ifade etmişlerdir. Bu ifadeyi sırasıyla ile yabancı dil sorunu (% 26) ve “ailenin engel olma kaygısı” (% 15) maddeleri takip etmiştir.

Öğretmen adayları yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmeme sebeplerini “ailemin bunu karşılayacak maddi durumu yok”, “yabancı dil bilmiyorum”, “ailem güvenlik kaygısından dolayı izin vermez” ifadeleriyle belirtmişlerdir.

Şekil 7’de öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gidememe sorunlarına yönelik çözüm önerileri yer almaktadır.

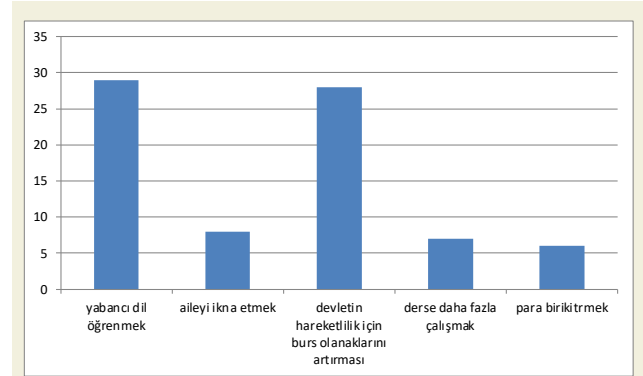
Şekil 7’den anlaşılacağı üzere öğretmen adaylarının yurt dışına eğitim amacıyla hareketlilik yapmama sorunlarına çözüm önerisi olarak en fazla “yabancı dil öğrenme” olarak ifade etmişlerdir. Bu ifadeyi “devletin hareketlilik için burs olanaklarını artırması”(28) takip etmiştir.

Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gidememe sorunlarına yönelik çözüm

Şekil 6. Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmeme sebepleri

önerilerini “devlet hareketlilik yapmak isteyen öğretmen adaylarına *daha fazla imkân sağlamalı*”, “*önce yabancı dil öğrenip o şekilde gitmeli*” ve “*çalışarak para biriktirip ondan sonra gidebilirim*” gibi cümlelerle ifade etmişlerdir.

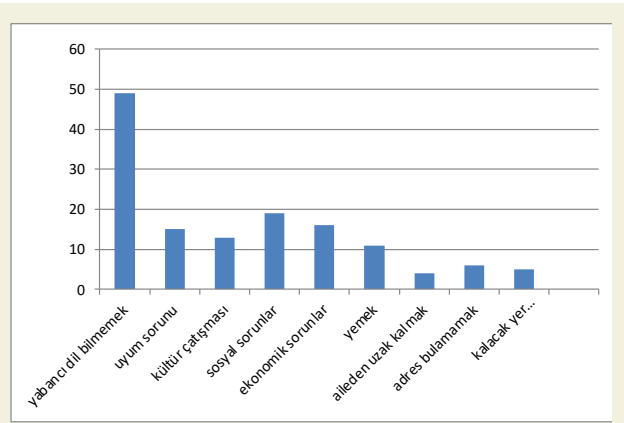
Şekil 7. Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gidememe sorunlarına yönelik çözüm önerileri

Şekil 8’de Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmesi durumunda karşılaşılabileceği olası problemler yer almaktadır.

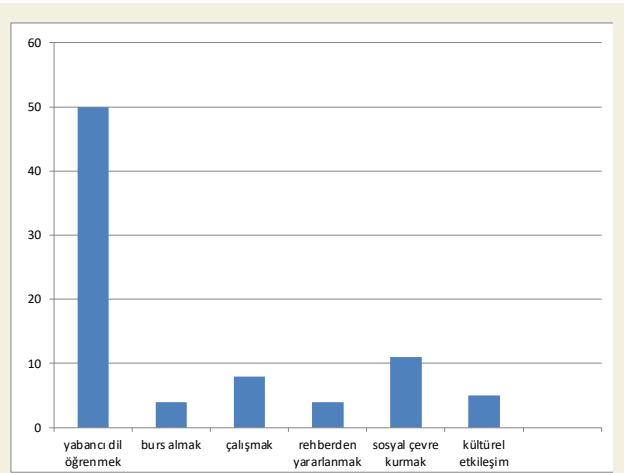
Şekil 8’den anlaşılacağı üzere Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmesi durumunda karşılaşılabilecekleri olası problemlerin başında “yabancı dil bilmemek” (49) olarak ifade etmişlerdir. Bu ifadeyi sırasıyla “sosyal sorunlar” (19) ve “ekonomik sorunlar” (16) ifadeleri takip etmektedir.

Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmesi durumunda karşılaşılabileceği olası problemleri “yabancı dil bilmediğim için iletişim kuramam”, “farklı kültürler olduğu için kültür çatışması yaşayabilirim” ve “onların adetleri bize uymaz” gibi cümlelerle ifade etmişlerdir.

Şekil 9’da Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmesi durumunda karşılaşılabileceği olası problemlere verilen çözüm önerileri yer almaktadır.

Şekil 8. Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmesi durumunda karşılaşılabileceği olası problemler

Şekil 9. Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmesi durumunda karşılaşılabileceği olası problemlere verilen çözüm önerileri

Şekil 9'dan anlaşılacağına Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmesi durumunda karşılaşılabileceği olası problemlere verilen çözüm önerilerinin başında “yabancı dil öğrenmek” ifadesi gelmektedir. Bu ifadeyi “sosyal çevre kurmak” ve “çalışmak” ifadeleri takip etmektedir.

Öğretmen adaylarının yurt dışına hareketlilik kapsamında eğitim amacıyla gitmesi durumunda karşılaşılabileceği olası problemlere verilen çözüm önerilerini “*gitmeden önce yabancı dil öğrenmek*”, “*gittiğim ülkede hemen sosyalleşir ve kültürlerine adapte olurum*” ve “*gittiğim ülke de hem okur hem de çalışırım, böylelikle maddi sıkıntıları hallederim*” gibi cümlelerle ifade etmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının hareketlilik hakkındaki düşüncelerini araştırmaktır. Bulgular öğretmen adaylarının %85'inin yurt dışına hareketlilik için gitmek istediğini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının hareketlilik ile ilgili amaçları arasında farklı kültürleri ve mekânları tanımak, yabancı dillerini ve

kendilerini geliştirmek gibi hedefler koydukları sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe, fen bilgisi, müzik öğretmenliği okuyan öğretmen adaylarının yabancı dil öğrenmeyi kendilerine birinci hedef olarak düşünürken, okul öncesi öğretmenliği okuyan öğretmen adaylarının değişik mekânları gezmeyi birinci hedef olarak düşündükleri bulunmuştur. Bununla birlikte sonuçlar aynı zamanda öğretmen adaylarının maddi durumlarının yetersizliği, ailelerinin güvenlik endişesinden dolayı izin vermemesi ve öğretmen adaylarının yabancı dili bilmemeleri nedeniyle hareketliliğe katılmadıklarını göstermiştir.

Öğretmen adaylarının hareketlilikle ilgili düşünceleri incelendiğinde, farklı kültürlerin yaşam tarzlarını öğrenmek, farklı kültür ve mekânlar görmek, kendilerini geliştirmek, yabancı dil öğrenmek ve iyi bir eğitim almak amaçları belirtilmiştir. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının hareketlilik ile ilgili olumsuz düşünceleri arasında ise ilk sırada yabancı dil sorunu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar düşünüldüğünde genel olarak öğretmen adaylarının hareketlilik hakkında olumlu düşüncelerinin olduğunu ortaya çıkarmıştır. Öğretmen adaylarının genel olarak direkt hareketlilik hakkında değil, hareketliliğin getirebileceği zorluklar hakkında olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Bu çalışmadan ortaya çıkan en önemli sonuç öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun (%85) yurt dışına hareketlilik ile gitmek istemeleridir. Bu sonuç önceki araştırmaların bulgularıyla benzerlik göstermektedir (Ünal, 2016; Arslan, 2013; Aktan ve Sarı, 2010; Özdemir, 2013). Böyle bir sonucun nedeni öğretmen adaylarının farklı kültürleri tanıma isteği ve yabancı dillerini geliştirmek istemeleri olabilir. Bu sonuç Güçlü'nün (2002) sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Güçlü (2002) öğretmen adaylarına verilecek olan fırsatların ve yapılacak olan ortam düzenlemelerinin öğretmen adaylarının ilgi ve başarılarını artıracaklarını belirtmiştir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının hareketliliğinin önüne geçen faktörler arasında maddi durumlarının yetersiz olması belirtilmiştir. Bu sonuçlardan da anlaşılacağı üzere öğretmen adaylarına uygun ortam ve şartlar sağlandığı takdirde hareketlilik yapmak istemektedirler. Hareketlilik yaparak bireysel gelişimlerine katkıda bulunacaklarını düşünmektedirler.

Elde edilen bulgulardan öğretmen adaylarının hareketlilik yapmamış olmalarının nedeni olarak yabancı dil bilmemeleri ve maddi durumlarının imkân vermemesi ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç ile Ünal'ın (2016) bulguları arasında benzerlik bulunmaktadır. Diğer yandan öğretmen adaylarının hareketliliğe yönelik bazı endişelerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu endişelerin başında ailelerinin güvenlik endişesinden dolayı izin vermemesi gelmektedir. Bu sonucun nedeni öğretmen adaylarının daha önce yurtdışına çıkmamış olmaları

ve yabancı dil bakımından kendilerini yetersiz olarak düşünmeleri olabilir. Elde edilen sonuçlardan anlaşılacağı üzere öğretmen adayları genel olarak hareketlilik hakkında olumsuz yorumda bulunmamışlardır. Genel olarak öğretmen adaylarının hareketliliğin getireceği diğer olumsuz durumlardan çekinmektedirler. Hareketlilik yapmak istememelerinin nedeni oluşabilecek diğer olumsuz durumlar sebep olarak gösterilebilir.

Araştırma sonucunda öğretmen adayları yurt dışına hareketlilik yapma sebeplerinden biri olarak kendi akademik başarılarına katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Bu sonuç Evans ve Dolores'in (1996)'in öğrenci hareketliliğinin öğrenci başarısında olumlu bir etkisinin olduğu sonucu ile benzerdir. Hareketlilik yapamayan ekonomik durumu zayıf öğrenciler de akademik başarının daha az olduğu sonucuna ulaşmıştır. Evans ve Dolores'in (1996) yaptıkları çalışma ile mevcut araştırma sonuçları paralellik göstermektedir. İngersoll, Scamman ve Eckerling'in (1989) yaptıkları çalışmada öğrenci hareketliliğinin akademik başarıya olan olumsuz etkilerini araştırmış ve ilkokul öğrencilerine olumsuz bir etkisinin olduğunu fakat bu olumsuz etkinin eğitimin ilerleyen kademelerinde olumluya evrildiği sonucuna ulaşmışlardır.

5. Öneriler

Bu araştırma sonucunda öğretmen adaylarının bir kısmının hareketlilik hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan, öğretmen adaylarını hareketlilik hakkında bilgilendirmeleri önerilmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının hareketlilik esnasında karşılaşılabilecekleri sorunlara yönelik bilgilendirmeler öğretmen adaylarının hareketlilik ile ilgili endişelerini gidermeye fayda sağlayabilir. Öğretmen adaylarının bu endişelerini gidermek için daha önce hareketlilik yapmış öğretmen adaylarına düzenlenecek bilgilendirme faaliyetlerine katılımlarının sağlanması ve tecrübelerini paylaşmaları yararlı olacaktır. Ek olarak yurtdışına gidecek Erasmus öğrencilerinin dil yeterliliğinin sağlanmasına yönelik gitmeden önce yabancı dil hazırlık kursları düzenlenebilir. Öğrencilere zorunlu derslerinden arta kalan zamanlar da sürekli hareketlilik hakkında tanıtıcı toplantılar yapılmalı ve hareketlilik öğretmen adayları arasında cazip hale getirilmelidir. Öğretmen adaylarının hareketlilik kapsamında gittiğinde karşılaşılabilecekleri sorunlara barınma, yemek gibi birincil ihtiyaçları öne sürmüşlerdir. Bundan dolayı öğretmen adaylarının birincil ihtiyaçlarını kolayca karşılayabilecekleri bir ortam sunulması gerekmektedir.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurulu'nun 05.05.2021 tarihli ve 09/10 numaralı kararı ile alınmıştır.

Kaynakça

- Aktan, E., Sari, B., & Kaymak, I. (2010). An inquiry on application process of EU Erasmus programme & students' views regarding Erasmus programme of student exchange. *Exedra: Revista Científica*, (1), 239-268.
- Arslan, S. (2013). Perspectives of the turkish participants on erasmus exchange programme. *Online Journal Of Counseling & Education*, 2(2), 9-18.
- Aslan, B., & Jacobs, D. B. (2014). Erasmus student mobility: Some good practices according to views of Ankara University exchange students. *Journal of Education and Future*, 5, 57-72.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Barkowski, E. A. (2012). Does strategic human capital management impact teacher mobility and student achievement? Evidence from three years of implementation in one Texas school district (Doctoral dissertation, The University Of Texas).
- Berg, C., Milmeister, M., & Weis, C. (2014). Gençlik alanında öğrenim hareketliliği: bir çerçeve oluşturmaya başlamak. *Avrupa bağlamında öğrenim hareketliliği ve formel olmayan öğrenme*, 17.21-28.
- Bogdanoska Jovanovska, M., Neshkovska, S., Andonovska-Trajkovska, D., Blazeska Tabakovska, N., & Kuzmanovska Tasetovikj, B. (2018). University students' views on the impact of student mobility on their achievements and future prospects. *Journal of Contemporary Educational Studies*, 69(2), 132-143
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri.
- Çenberci, A. S. S. Ç. E., Çenberci, E., & Saban, A. (2019). Lisans öğrencilerinin erasmus öğrenci öğrenim hareketliliği programına ilişkin farkındalıkları ve tutumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(69), 438-453.
- Evans, D. A. (1996). The Effect of Student Mobility on Academic Achievement, 17.21-28
- European Commission. (2017a). Erasmus+ programme guide. https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/2017-erasmus-plus-programme-guide-v2_en.pdf adresinden 20.02.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Gurbetoğlu, A. (2018). Bilimsel araştırma yöntemleri. Erişim Adresi: <http://agurbetoglu.com/files/2%0ARA%C5%9ETIRMA>, 20,24-37
- Izurieta, R., Castignani, M. L., & Zabaleta, V. (2018). Educational guidance strategies in the case of undergraduate pupils of student mobility. *Orientación y sociedad*, 18(1), 115-129.
- Karbownik, K. (2014). Do changes in student quality affect teacher mobility? Evidence from an admission reform (No. 2014: 15). Working Paper, IFAU-Institute for Evaluation of Labour Market and Education Policy, 121-144.
- Kethüda, Ö. (2015). Türkiye'deki uluslararası öğrenci hareketliliği üzerine bir araştırma. *Yükseköğretim Dergisi*, 5(3), 147-161.
- Menderes, Ü. N. A. L. (2016). Öğretim elemanı ve öğrencilerin AB Erasmus+ Programını algılama durumlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 581-598.

- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education. Revised and Expanded from "Case Study Research in Education."*. Jossey-Bass Publishers, 350 Sansome St, San Francisco, CA 94104, Jossey-Bass Publisher.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Ingersoll, G. M., Scamman, J. P., & Eckerling, W. D. (1989). Geographic mobility and student achievement in an urban setting. *Educational evaluation and policy analysis*, 11(2), 143-149.
- Kocabıyık, O. O. (2016). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.
- Özdem, G. (2013). Yükseköğretim kurumlarında ERASMUS programının değerlendirilmesi (Giresun Üniversitesi örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 61-98.
- Ünal, M., & Özdemir, M. Ç. (2013). Avrupa birliği öğrenci öğrenim hareketliliği programının bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi, 153-182
- Yang, P. (2018). Compromise and complicity in international student mobility: the ethnographic case of Indian medical students at a Chinese university. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 39(5), 694-708.